

DOMOLJUB

ŠTEV. 37. MESEČNA PRILOGA »NOVICE V SLIKAH« LETO 43
V LJUBLJANI, DNE 11. SEPTEMBRA 1930

Cena 38 Din za celo leto. Za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din. Izhaja vsako sredo. Spisi in dopisi naj se pošiljajo Uredništvu »Domoljub«, naročnina, reklamacije in inserati Upravništvu »Domoljub« v Ljubljani.

Še enkrat: kmetje skup!

Spoštovani gospod urednik!

V zadnjem času čitam v Vašem listu pogosto prav lepe članke, ki govorijo o kmečkih organizacijah, o kmečki časti in dostojanstvu, ki gre kmetu in njegovemu delu, o kmetemskem združništvu in še o drugih za kmeta važnih in pomembnih zadevah. Vsi ti članki so zlata vredni in le škoda, veličanska škoda bi bila, če bi našleteli na slepe oči in gluha ušesa in tako ostali brez uspeha. Posebno lepe besede sem bral zopet v zadnji (35.) številki »Domoljub« in toplo priporočam vsem kmetiskim gospodarjem in sinovom, naj jih preberejo in si jih vzamejo k srcu.

Ko se že govori o kmečki organizaciji in moči kmečke zadruga, dovolite, da še jaz kot kmečki sin povem nekaj misli k temu vprašanju.

Najprej naj zapišem, kaj pravi o organizaciji voditelj nemških kmetov dr. Heim: »Ako hoče kmeti stan v javnem življenju kaj pomeniti, mora doseči, da stotinam onih, ki imajo milijone, postavimo nasproti milijone onih, ki štejejo svoje premoženje po stotinah!« To so besede, ki jih je izrekel delaven in izkušen mož v kmečkem pokretu. Izrekel jih je Nemeč, a so kakor nalašč tudi za nas. Tudi pri nas imamo večinoma le male kmete, to se pravi »milijone ljudi, ki štejejo svoje premoženje komaj po stotakah«. In če hočejo ti milijoni kaj doseči, se morajo združiti, stopiti drug k drugemu, da si dajo med seboj poguma in moči, ki izvira iz zavesti, da človek ni sam, marveč jih ima še tisoče za seboj. Vsi enako mislimo, vsi isto hočemo! Zakaj se ne bi potem zedinili in mož ob možu stopili na dan in povedali, kaj hočemo! Pa možko izjavili, da se hočemo za svojo stvar tudi boriti, delati zanjo in ako je treba, tudi kaj pretrpeti, dokler ne dosežemo tega, kar nam gre. Nekaj stotin takih je, ki imajo milijone, in teh par sto ljudi vodi in komandira milijone in milijone ljudi, ki imajo manj. Ali je tega treba? Danes vemo, da ni, in da se lahko predružači, da bo tudi kmet dobil svojo pravico in čast, ki mu gre po božjih in človeških postavah. Toda vedeti moramo, da tega nikdar ne bo dosegel posameznik, kakor posameznik ne

more premakniti velike skale, a če jih poprime deset ali dvajset, se skala kmalu prevali. Prav tako je tudi s kmetiskimi zadevami.

Zadnjič sem bral pri nekem kmetem pisatelju, ki je mnogo let živel med kmetiskimi ljudmi, lepe besede o prijateljstvu in slogi med sosedi. Mož piše, da so razumni in prijateljski sosedeje kakor plotovi in stene, ki jih ne prerije in ne predere nobena svinja, da bi jim razrila njive. Vse to bi se dalo s popolno pravico reči tudi o kmečki organizaciji, ki mora postati najtrdnejši plot, prava stena, ki je ne bo predrl noben sovražnik našega kmeta, da bi ga mogel še nadalje izrabljati in zatirati. Najbolj razširjen je kmečki stan in največ sovražnikov ima ravno kmečki stan! Zmerom jih je imel, kar obstoja, a nikdar ne toliko in tako nevarnih kakor vprav v današnjih časih, ko mu grozi nevarnost od zunaj in od znotraj. Zato tudi še nikdar ni bila kmečka organizacija tako potrebna kakor je danes, ko se vse organizira in le z organizacijo doseže svoje zahteve. Ubogi kmet stoji tukaj sam kot bi prišel s srednjeveško sulico in lokom v moderno vojno s kanoni, strojnicami, eroplani in kaj vem kakšnimi pripravami še. Ni čudno, če je potem povsod poražen, povsod potisnjen v ozadje in ob stran. Kamor se obrneš, povsod zadeneš na močne organizacije, sam pa stojiš med njimi kakor revež in ne veš kam bi se obrnil! Zato čujte, kmetje, zganite se, stopite v organizacijo! Zgradimo si trden plot, ograjo, ki je ne bo predrl noben naš neprijatelj. Z orožjem ne gre, da bi se danes bojevali in potegovali kakor so se naši predniki pred štiri sto in več leti — in še tedaj niso nič dosegli! Pokažimo, da čeprav delamo s krampom in kozo, imamo tudi glavo, ki misli in ve kaj sme in mora zahtevati. Nikar samo ne zabavljajmo na ves svet, na »gospodo« in na škrice in na ne vem koga vse! Tako ne bomo nikdar nič dosegli! Glavo v roke, z mčžgani začnimo delati, z možgani. Vsi kakor en mož stopimo v Kmetško zvezo, in ko bo ta dosti močna, bomo zahtevali še svojo Kmetško zbornico, kjer edino bomo dosegli kar bi radi in kar nam gre. Zgra-

dimo si plot, skozi katerega se ne bo pretil noben sovražnik, ki nam skuša uničiti dom in nas pregnati z naše grude.

Jožef Gregorič, kmečki sin.

Klic dolenskega vinogradnika.

Kriza kmetijskega gospodarstva se nikjer tako globoko ne pozna, kakor na Dolenjskem v tistih krajih, kjer je kmet prl svojih dohodkih navezan samo na vinsko letino in prodajo vina. Vnovčenje vina pa je vsako leto težavnejše. Lansko leto je trta še precej dobro obrodila in tudi kapljica je bila dobra. Toda vina ni bilo mogoče spraviti v denar. Še danes so po mnogih krajih hrami polni vina, drugod pa so ga popili doma ali ga še pijejo kakor za stavo. En glažek ali pa dva, to nam korajžo da. Tako si ljudje iščejo korajže v teh žalostnih časih. Drugi pa so si zopet mislili: »sila kola lomik in so v svojih hramih otvorili kar »bušenšanke« in prodajali vino pa 4 do 5 Din liter. Tako so romali dinarji iz žepa v žep. Nekateri so si pomagali vsaj za silo in skupili za sol, tobak in druge potrebščine, drugi pa so zopet zapili še to, kar so imeli, tako da morajo danes jesti neslano, če sploh kaj imajo. Vse pa navdaja skrb za bodočnost.

Letos kaže grozdje še lepše, kakor lani. Kam s pridelkom? Ali naj se ta žlahten, dragocen sad zopet uniči na tako surov in brezploden način? Ali naj Dolenjci vse vino popijejo sami in tako uničujejo svoje zdravje, posestva pa spravljajo na boben? Kajti odkod naj dobijo denar za davke in druge potrebščine? Vse to vznemirja pametne gospodarje, ki se s strahom vprašujejo, kaj bo.

V zadnjem času sta se sicer ustanovili dve vinarški zadrugi, toda še nista začeli z delom in bogve če bosta mogli začeti pravočasno. Toda če bosta tudi začeli že letos poslovati, bosta smeli kupovati grozdje, oziroma vino samo od svojih članov.

Kaj pa bo v tistih krajih, kjer ni vinarških zadrug? Ali naj tam pustimo, da vinogradniki popolnoma propadejo drug za drugim? Tu je treba nekaj storiti, in sicer hitro. Po našem mišljenju bi bilo treba že letos vpeljati na Dolenjskem prodajo grodja, kakor je to vpeljano že v Dalmaciji.

Če gredo iz Dalmacije celi vagoni grozdja, zakaj bi se to ne moglo zgoditi tudi na Dolenjskem? Opozarjamo ia to vse mero-dajne faktorje. Dalje opozarjamo zlasti go-stilničarje in vinske trgovce. Če hočejo priti do dobrega Dolenjca, kakršnega že-lijjo, naj kupujejo grozdje in prešajo sami. Kajti če imata tudi dva vinogradnika ena-ko kvaliteto grozdja, bo vino vendar raz-lično, ker je posoda morda pokvarjena, hrami slabi in tudi znanje večkrat neza-dostno. Obenem pa bo tudi konec vsakega »pančanja«, ki se je, že tako razpaslo na Dolenjskem po mnogih krajih, da nam ubija dobro ime našega pridelka.

Če se vpletje prodaja in nakup grozdja, potem bodo lahko vinski kupei prešali tu-di večkrat na mestu samem in tamkaj mošt deponirali, ker so ponekod na razpolago velike in dobre vinske kleti. (Tako ima n. pr. velikansko vinsko klet na razpolago gospod župnik na Raki, dobri prostori bi se dobili tudi v Kostanjevici.)

Hoteli smo s tem opozoriti našo jav-nost, naše strokovnjake in vinske trgovce. Mislimo, da se bo na ta način moglo po-magati vsej za silo dolenjskim vinogradni-kom. Ampak hitro je treba nekaj ukreniti, ker grozdje že nenavadno lepo zori.

A. S.

Zavarovanje proti toči.

(Nadaljevanje.)

Društvo v Zürichu. Organizacija zavaroval-nih društev v Švici.

Ko so l. 1875. na zborovanju kmetov spročili misel zavarovanja proti toči, so ce-lih pet let proučavali vprašanje organiza-cije, osobito vprašanje, ali se naj društvo osnuje na zadružni podlagi ali na podlagi delniške družbe, ali naj bo zavarovanje prostovoljno ali prisilno. Zbirali so statistične podatke glede škode po toči itd. Šele l. 1880. so izvolili prvi odbor društva. Uspeh društva se najbolje kaže v tem, da je po komaj petletnem obstoju društva mo-ralo prenehati z delovanjem nemško zava-rovalno društvo iz Magdeburga, ki je prej vršilo zavarovanje proti toči.

Društvo v Zürichu sloni na podlagi medsebojne pomoči v slučaju škode, po-vzročene po toči, a člani ne prevzamejo nobenega jamstva za društvene obveze. Or-gani društva so: glavna skupščina, okrajna skupščina, upravni odbor, nadzorstvo, rav-natelj in agenti.

Glavno skupščino tvorijo delegati okr-skupščin, izvoljeni na tri leta, razen tega smejo prisostvovati na glavnih skupščinah člani upravnega odbora, nadzorstva, rav-natelj, zastopnik zvezne vlade in onega kantona, ki podpira zavarovanje. Glavna skupščina, ki se vrši vsako leto, voli člane upravnega odbora in nadzorstva, odobrava poročilo upravnega odbora in nadzorstva, rešuje pritožbe in vsa vprašanja, katera predloži upravni odbor.

V posameznih kantonih se z ozirom na število članov ustanovljejo okrajni za zava-rovanje. Člani, ki stanujejo v teh okrajih, tvorijo okrajno skupščino, ki se sestane vsaj enkrat vsaka tri leta, in sicer v jeseni, po potrebi pa večkrat. Okrajna skupščina

voli svoj odbor, 1 delegata za glavno skup-ščino na 500 članov in sklepa o predlogih za glavno skupščino.

Upravni odbor obstoji iz 11—15 čla-nov, katere izvoli glavna skupščina za do-bo treh let. Isti vrši vse tekoče posle dru-štva, določa pogoje zavarovanja, premije zavarovanja, popust pri premijah, voli rav-natelja, določa posebno kontrolno komisijo enega ali več članov, odreja pregled bla-gajne itd. Člani upravnega odbora ne do-bivajo plače, dobe le povrnjene potne in vozne stroške, le predsednik in tajnik do-bita nagrado za svoje delo.

Nadzorstvo, obstoječe iz treh članov, pregleduje letni račun in bilanco ter po-roča glavni skupščini. Nadzorstvo se ude-ležuje sej upravnega odbora, kadar se raz-pravlja o uporabi rezervnega fonda.

Ravnatelj vodi posle društva po navo-dilih upravnega odbora, je odgovoren za svoje delo, se udeležuje sej upravnega od-bora in podpisuje vse akte društva, katero zastopa napram tretjim osebam.

V posameznih krajih Švice se imenu-jejo razboriti kmetje, učitelji, ekonomski agenti, da bi se posli brže in pravilneje opravljali. V glavnem sprejemajo cni proč-nje za pristop, prijave škode in vplačilo premij. Položiti morajo kavicijo, katere vi-šino odredi upravni odbor. Decentraliza-cija poslov je zelo praktično izvedena, zato ima centrala le zelo malo število urad-nikov.

Vsako leto se sestavi računski zaklju-ček in prebitok odkáže rezervnemu zakla-du, v katerega se stekajo tudi vsi drugi iz-venredni dohodki. Rezervni sklad se upo-rablja v letih, v katerih je toča napravila veliko škodo in ne zadostujejo zavarovalne premije in doplačilo na iste za primerno odškodnino težko prizadetim kmetom.

(Dalje sledi.)

Novice iz Belgrada.

Na merodajnik mestih študirajo sedaj vprašanje obratovanja državnih posestev, zlasti gozdov, rudnikov in kmetijskih po-sestev. Če se bo pokazalo, da je državna rezi-ja pri posameznih posestvih nerenta-bilna, bodo prepustili posetva potom jav-nih ofertnih razprav zasebnemu obrato-vanju. Nekatera posetva so že sedaj v visoki izmeri v zasebnem obratovanju.

V finančnem ministrtvu je bil te dni dokončan

zakon o banovinskem gospodarstvu,

ki obsega obširne predpise glede finančnih vprašanj naših banovin.

Minister za socialno politiko je izdal naredbo

o kontroli nad prodajo živil

v vsej državi. Brezvestni trgovci bodo kaz-novani s strogimi kaznimi.

Poljedelsko ministrtvo je odobrilo 330.000 Din

BRINJE in FIGE

ima zopet na zalogi

Fran Pogačnik, Ljubljana — Dunajska cesta 36.

VABILO

Vabimo na izredni občni zbor Okrajne Kmetijske zveze za kranjski okraj, ki se vrši v ponedeljek dne 15. sept. t. l. ob pol 11 dopoldne v dvorani Ljudskega doma v Kranju. Dnevni red: 1. Poročilo o krizi kmetijskega gospodarstva. Poroča bivši mi-nister Sušnik. 2. Sprememba pravil. 3. Slu-čajnosti. Ker je zborovanje izredno važno, glejte, da se ga gotovo udeležite in pripe-ljete čimveč prijateljev s seboj.

za nabavo raznih cepil proti ovčjim boleznim.

Kredit se bo prizadetim banovinom takoj stavil na razpolago, da se zatre ovčja kuža.

V kmetijskem ministrtvu izdeluje po-sebna komisija podroben načrt

za preskrbo vode

v krajih, kjer manjka vode. Za te namene bodo vnesli v proračun vsoto 50 milijonov dinarjev.

Dne 3. septembra se je vršila v Bel-gradu važna konferenca predstavnikov mi-nistrstva socialne politike s predstavniki naših izseljeniških organizacij v Nemčiji in Franciji. Izseljence sta zastopala župnik v Merlebachu g. Anton Hafner in g. Bolha. Glede vseh perečih vprašanj je bila do-sežena popolna soglasnost.

Pravosodni minister je izdal uredbo o ustanovitvi sodišč za mlajše mlado-letnike.

Kmetijski minister je odobril 300.000 dinarjev kredita

za odkup plemenske živine

v okolici zagrebskega mesta. Živina se bo brezplačno razdelila med živinorejske za-druge tam, kjer nimajo dobre živine. Prav tako je odobren poldrug milijon dinarjev za odkup plemenske živine v državi.

Najvažnejši dogodek preteklega tedna v jugoslovanski prestolici je bila

zamenjava polkovih zastav.

Nj. Vel. kralj Aleksander je dal 6. sep-tembra vsem jugoslovanskim polkom, ozi-roma njih odposlanec nove bojne zastave, stare pa so spoštljivo položili med zgo-dovinske spomenike. Ko so katoliški, pravoslavni in muslimanski duhovniki, blago-slovili zastave, je prvi kraljevi adjutant po-dal vsako zastavo Nj. Vel. kralju, ki jo je izročil polkovnim poveljnikom. Vsak po-veljnik jo je ob sprejemu poljubil in jo izročil polkovnemu zastavonoši. Tako je bilo izročeni 65 polkovnih zastav. Med izročanjem zastav je bila popolna tišina. Navzoče množice so z veliko pozornostjo sledile slovesnemu predajanju.

Govorila sta Nj. Vel. kralj in vojni minister general Hadžić, nakar je bilo de-filiranje čet in banket. Slavnostim je pri-sostvovalo mnogo tisoč ljudi iz vseh delov Jugoslavije.

Kdor rabi vreče kupt jih naj-ceneje pri tvrdki:

Vreče.

Mirko Miklar

Ljubljana - Slomškova ulica št. 11

PO SVETU

(Italija.)

TRŽASKI PROCES.

V Trstu se je vršila prejšnji teden izredna sodna razprava proti Slovincem, ki so bili obdolženi raznih nasilnih dejanj zoper varnost Italije. Obsodba se je glasila tako:

Obsojamo Spangerja Alojza na 30 let ječe; Stoko Vladimirja na 20 let ječe; Kosmača Nikolaja na 25 let ječe; Ruplja Karla in Kuca Lorenca na 15 let ječe vsakega; Obada Ivana in Manfredo Andreja na 10 let ječe vsakega; Bevka Slavkova, Pertota Miroslava, Zaharja Maria in Kosmača Jožefa na 5 let ječe vsakega; Korže-Frančeskin Sofijo na 2 leti in 6 mesecev ječe; vse na povrnitev »in solidum« procesnih stroškov in na tri leta posebnega nadzorstva organov javne varnosti. Oproščamo Sirka Leopolda in Kosmača Cirila, ker jim niso dokazana kazniva dejanja, in odrejamo, da se takoj osvobodita, če nimata na sebi druge zadeve; obsojamo Valenčiča Alojza, Marušiča Franca, Miloša Zvonimira in Bidovca Ferdinanda na kazen smrti, ki se ima izvršiti s streljanjem v hrbet; obsojamo Spangerja, Stoko, Kosmača Nikolaja, Ruplja, Kaca, Obada in Manfredo na dosmrtno prepoved vstopa v kakšnokoli javno službo; odrejamo, da se ima izvod te obtožbe nalepiti v vseh občinah kraljevine. — Dne 6. septembra se je v kraju Bazovici na kraški planoti, 8 km daleč od Trsta, v jutranji zori izvršila smrtna obsodba Marušiča, Bidovca, Valenčiča in Miloša. V spremstvu močne eskorte so prišli obsojenci na mesto, kjer se je imela izvršiti obsodba. Ob 5.40 je bila ponovno prečitana smrtna obsodba. Nato so postavili obsojence s hrbtom proti eskorti. Vojaški kaplan je molil nekaj molitev. Ob 5.46 pa je dal poveljujoči milični častnik povelje: »Streljajte!« Salva v hrbet je takoj usmrtila vse štiri mučenike in njih trupla so spravili takoj proč. Tudi bataljon milice je takoj odkorakal. — Mrtvaški molk je vladal na vsej pokrajini, slovenski do svojega osrčja. Razen ogromnega miličnega aparata, stražečega po vseh potih, skalah in grmih, ni bila navzoča duša.

s Fašistični sodniki in inozemstvo.

Radi krute obsodbe slovenskih fantov se zgraža nad italijanskimi sodniki vsa Evropa. Veliki belgijski list v flamskem jeziku »Het Laatste Nieuws« prinaša ob priliki tržaške razprave dolg članek pod naslovom »Slovenska narodna manjšina v Italiji in proces v Trstu«. V članku se najprej poudarja, da je krvavi dogodek na Bazovici nekaj, kar se dozda na svetu še ni zgodilo. List pravi, da je ta proces nekaj strašnega že zato, ker se je razprava preložila v Trst, v središče slovenske provincije, da se s tem smrtno razžali ves narod. »Očividno je« — piše flamski list — »da v Italiji ni vse v redu, če ta država vrši tako politiko nasilja proti svojim slovan-

Moder je, kdor se od vsakega uči; močan je, kdor z uspehom kroti svoja slaba nagnjenja; bogat je, kdor je z malim zadovoljen.

skim državljanom, med tem ko sama zahteva od Francije narodni statut za Italijane v Tunisu. »Italija« — tako nadaljuje glavno glasilo flamskega naroda v Belgiji, »je znala v početku razgovorov v Verzaju leta 1919. sebi zajamčiti neke pokrajine zaradi sigurnosti svojih meja, povečajoč sebe od Brenerja v Tirolah do Pulja v Istri. Tako je 700.000 drugorodcev padlo, pod Italijo, katerim je Italija obljubila spoštovanje manjšinskih pravic. Med tem pa je položaj teh manjšin, čim je došel na oblast fašizem, postal neznosen, ker se manjšinam vsiljuje italijanski jezik, pa celo fašistična miselnost! Ta pritisk se je v zadnjem času nekoliko zmanjšal v Tirolah, ker Italija računa s sporazumom z Avstrijo in Nemčijo, zato pa se je z vso silo vrgla na Slovence in Hrvate, da bi s tem vršila pritisk na Jugoslavijo. V tem ozračju se je vršil proces proti dozdevnim teroristom, ki jih je državni tožilec neresno obtožil terorističnih dejanj, češ, da so s tem hoteli odtrgati Julijsko krajino od Italije, in jih je podvrjel strašni kazni. V poštenih italijanskih krogih pa se govori, da ti Slovenci niso bili nobeni teroristi, ampak žrtev fašističnih izživateljev, to tem bolj, ker je bil napad na »Pop. d'Trieste« izvršen pod zelo sumljivimi okoliščinami. V vseh državah pa se smatra, da je bil prenos izrednega sodišča iz Rima v Trst proti vsem evropskim običajem. To se je očividno naredilo zato, da bi se razburili tako Slovenci na eni kakor fašisti v Primorju na drugi strani. Treba je pripomniti, da se s takim strahovanjem ustvarja nalašč zastrupljeno ozračje med Italijo in Jugoslavijo.«

Katoliška cerkev.

s V spomin 1500 letnice smrti sv. Avguština. Dne 28. avgusta je milanski kardinal Schuster bral v baziliki sv. Petra v Pavliji slovesno pontifikalno sv. mašo v spomin sv. Avguština, ki sniva božji sen v slovit grobnici imenovane cerkve. Sveta opravila so se poleg šestih škofov udeležili tudi zastopniki civilnih in vojaških oblasti. S tem so bile zaključene slovesnosti v spomin 15. stoletnice smrti sv. Avguština.

Madžarska.

s Krvavi protesti socialistov. Začetkom septembra so ogrski socialisti protestirali proti vladi, ki menda meče milijone za velemadžarsko propagando, za brezposelne, ki jih je na tisoče, pa da rima ne pare. Priredili so velike obhode, ki se jih je udeležilo do 120.000 delavcev. Komunisti so priložnost izkoristili ter izzvali nemire. Razvile so se v Budimpešti prave poulične bitke. Pri raznih spopadih sta

bila dva človeka ubita, na stotine pa je bilo težko in lahko ranjenih.

Nemčija.

s Še vedno prihajajo. Oni dan sta se vrnila iz ruskega ujetništva v Sibiriji domov v Šlezijo dva Nemca. Povedala sta, da sta šele pred poldrugim letom zvedela, da je svetovna vojna končana. Takoj sta zaprosila, da ju puste domov, a sta naletela na gluha ušesa. Zato sta se odločila, da se vrneta domov peš. Potovala sta 13 mesecev. Právita, da je v Sibiriji še mnogo vojnih ujetnikov, ki ne vedo, da se je svetovna vojna že nehala.

Grčija.

s Proti katoliški duhovščini. V Grčiji, ki je povečini pravoslavna, pridobiva katoliška vera in cerkev na ugledu. Nekim prenapetjem to ni všeč in vlada je izdala proti rimskokatoliški duhovščini neke strožje odredbe. Katoliške duhovnike so pozvali, naj ne nosijo duhovniške obleke, ki je podobna obleki grškopravoslavnih duhovnikov. Rimskokatoliški duhovščini namreč očitajo, da daje duhovniški obleki (talarju) prednost tudi izven cerkve zato, da bi pri preprostemu narodu zadobila večji vpliv. Ako katoliški duhovniki izdane prepovedi ne bodo vpoštevali, grozi vlada, da jih bo iz Grčije izgnala. Grško pravoslavje ne more stati na posebno trdnih nogah, če ima že pred samim talarjem tak strah.

Švica.

s Vse evropske vlade je povabil na konferenco v Zenevo francoski ministrski predsednik Briand. Začela se je 8. septembra. Predmet razgovorov bo zlasti Briandov načrt Panevrope, to je Združenih držav evropskih.

s Zborovanje narodnih manjšin se je vršilo 3. septembra v Ženevi. Predsedoval je nekdanji slovenski poslanec v italijanskem parlamentu dr. Wilfan. Zastopanih je bilo 30 različnih manjšinskih skupin. Glavni tajnik kongresa dr. Ammende je naglašal, da manjšinsko vprašanje v Evropi še ni rešeno. Če izvezamemo Rusijo, potem se mora ceniti število pripadnikov narodnih manjšin nad 40 milijonov. Le v malo državah ravnajo z manjšinami pravično. V splošnem je na dnevnem redu kulturno in gospodarsko zatiranje manjšin. V nekaterih državah gre preziranje pravic narodnih manjšin do popolne brezpravnosti in do nasilnega raznarodovanja. — Na zborovanju so poudarili, da zatiranje narodnih manjšin v nekaterih državah — tu so omenjali posebej Italijo — resno ogroža mir v Evropi.

Belgija.

s Zahvala katoliškemu tisku. Pretekli teden se je vršila v Bruslju razstava katoliškega tiska, na kateri je bila zastopana po Slovincih tudi Jugoslavija. Slovenski katoliški tisk je zastopal g. urednik dr. Kuhar. Pri razstavi je udeleženi 30 narodov, zato je izredno velikega pomena za ugled naroda in države. Razstavo si je ogledal tudi poslanik kraljevine Jugoslavije g. M. Milojevič in izrekel pri tem sledeče pomenljive besede: »Vi Slovenci ste patriotično ljudstvo. Recite vsem, kako globoko sem hvaležen vsem, ki so pomagali, da se je sloves naše domovine tako častno utrdil med 30 narodi, ki so na razstavi zastopani. Zrtev, ki ste jih prinesli v korist domovine, ne bom nikdar pozabil. Vi ste napravili dejanje visokega domoljubja in nikdo ne uvaža tega bolj nego jaz, ki predstavljam tukaj našega prevzvišenega vladarja in našo drago domovino. Hvala Vam, hvala katoliškemu tisku.«

Drobne novice.

121 šol za ljudi, ki bodo širili brezversivo, so ustanovili ruski komunisti. Vиноgradi obetajo letos zelo lepo po vsej Evropi.

37 hiš je zgorelo v slovaški vasi Dolena.

30% državnih uslužbencev so odpustili ruski boljševiki.

Semo zvezne države Evrope bi mogle preprečiti novo vojno, je izjavil grški zunanji minister.

Na 900 vojakov pride že en general v Romuniji, zato hočejo število znižati.

100 m visoko je segal plamen, ko je te dni v Londonu gorelo veliko skladišče čokolade.

Bivši nemški kronprinč Wilhelm se je mudil te dni na Dunaju.

Za 90 milijonov frankov zlata je zopet dospelo iz Amerike v Paris.

Poljsko časopisje trdi, da obstoja med Nemčijo in ruskimi sovjeti vojaška zveza.

Nov revolucionarni ples so si izmislili ruski komunisti.

15.946 društev je na Češkoslovaškem.

V siraku pred državnim bankerotom hoče Turčija zopet uvesti parlamentarizem.

23 živih otrok ima neka mati v belgijski vasi Bazel.

Okrog 400 pijancev obleži vsak dan na ulicah ruskega Ljeningrada.

Mussolinija je odklopval romunski kralj.

V Rimu je umrl 82 letni p. Hagen, direktor vaticanske zvezdarne.

Vihar s hitrostjo 256 km je divjal v San Domingo v Ameriki. Menda 5000 človeških žrtev.

Nemški zrakovolp »Grof Zeppelin« bo 10. septembra odplul v Moskvo.

Kosti štiri metre velikega mamuta, ki tehtajo 96 kg, so našli blizu Irkutskaja v Sibiriji.

Nenadoma je umrl madžarski minister za narodno blagostanje prošt dr. Vas.

Revolucija v Argentini je uspela. Uriburu je sestavil novo vlado.

KAJ JE NOVEGA

d Duhovniške spremembe. Za župne upravitelje so imenovani: v Lešah pri Tržiču na Gorenjskem Knafelj Ivan, kaplan na Jesenicah; v Podzemlju v Belokrajini Ilo Andrej, kaplan v Leskovcu; v Sorici Cunder Viljem, kaplan v Toplicah na Dol; za uršulinskega kaplana in kateheta v Škofji Loki je imenovan Janko Zagar-Sanaval, kaplan na Jesenicah. — Premeščeni so kot kaplani sledeči gg.: Vinko Gostiša z Breznice na Jesenice; Ivan Tiringar s Trebolnega na Jesenice; Karel Papež iz Podzemlja v Leskovcu; Jožef Rott iz Radeč pri Zidanem mestu v Toplice pri Novem mestu; Franc Kolenc iz Sodražice v Dobrnič; Hieronim Šauli iz Sv. Trojice v Tržiču v Šmihel pri Novem mestu; Franc Hiti iz Št. Vida pri Stični v Gorje; Anton Bergant iz Gorij v Št. Vid pri Stični; Anton Oman iz Sv. Križa pri Litiji v Moravce; Ciril Jerina iz Moravč v Zagorje ob Savi; Vital Vodušek iz Zagorja ob Savi kot kaplan-ekspozit na Loke pri Zagorju ob Savi. — Na novo so nastavljeni kot kaplani sledeči gg. novomašniki: Valentin Benedik v Radovljico; Bogomir Gande pri Sv. Trojici v Tržiču; Martin Gorše v Sv. Križu pri Litiji; Janez Hafner v Kostanjevici; Stanko Jeglič v Trebnjem; Janez Jenko v Sodražici; Jožef Košar v Kranju; Janko Sedej v Radečah pri Zidanem mestu; Jožef Smolič na Trebelnem. — Razrešeni so bili kaplanske službe: Janko Sedej, kaplan v Boštanju ob S., ki se je kot vpokojeni mornariški kurat naselil v Radomiljah; Silvester Skebe, uršulinski katehet in kaplan v Škofji Loki, ki gre pastirovat med jugoslovanske naseljenke v Belgijo, ter Jožef Mlakar, kaplan v Dobrniču, ki je dobil odpustnico iz ljubljanske škofije.

d 60letnice rojstva je obhajal te dni v Mariboru podpolkovnik g. Franc Cvirn. Bil je prvi slovenski poveljnik mariborski. Na mnoga leta!

d Gezdarsko in lovske razstavo v Ljubljani sta počastila s svojim obiskom tudi Nj. Vel. kralj Aleksander in kraljica Marija.

d Izseljenci na obisku v domovini. Resnici na ljubo smo dolžni popraviti, da vestfalskih Slovencev v domovino nista vodila Koneilja in Bolha. Potovanje je priredila Zveza slovenskih katoliških društev v Nemčiji, katere predsednik je Ivan Lindič, tajnik pa Viktor Batič. Slednji je imel vse delo, vse sitnosti in težave z vlakom, moral se voziti celo v daljni Berlin, da je pri ministertvu samem izposloval ugodnosti za vlak. Brez njega bi vlak gotovo ne bil šel. Ali imenovana dva se ne silita tako v ospredje, kakor nekateri drugi. Zveza slovenskih katol. društev. — Izseljence iz severne Francije sta vodila v domovino gg. Blaž Zupančič in Andrej Dolinar, predsednik in tajnik Zveze društev sv. Barbare.

d Na dr. Krekovi meščansko-gospodinski šoli v Zg. Siški pri Ljubljani se prične novo šol. leto 1930/31 dne 1. oktobra. — Sprejemajo se notranje, ki plačajo 1000 Din mesečno, in zunanje 25 Din za vsako

kosilo. (Kosilo je obvezno za zunanje vsakokrat kadar kuhajo). V zavodu bo nemška konverzacija. Nadaljna pojasnila daje šol. vodstvo. Prospekti na razpolago.

Gospodinjska šola na banovinskem posestvu Mala Loka pri Vel. Loki se otvori zopet 1. oktobra in traja 10 mesecev. Šola hoče vzgojiti dobre kmečke gospodinje. Banovina da za vsako učenko Din 4000 podpore, tako da učenka plača za vse leto le Din 2000. Učenke, ki so sprejete morajo prinesiti s seboj zadostno živilo perila za praznik, kuhinjo in poljsko delo, posteljno perilo, jedilni pribor itd. Sprejemajo se nad 16 let stara dekleta, ki so dovršila osnovno šolo. Starši se morajo obvezati, da bodo plačali stroške šolanja in učenke morajo obljubiti, da se bodo držale hišnega reda. Županstvo mora potrditi, da je prošilka doma na mali, oziroma srednji kmetiji. Sprejemajo se le zdrave prošilke. Prošnje (kolekovane) za sprejem je treba do 20. septembra vložiti na vodstvo šole. Točna pojasnila dobite lahko pri vodstvu šole.

POSOJILA na posestvu preskrbi, ameriške zadeve ureja; dolgove vterja; srečke drž.

papirjev pregleduje, posreduje prodajo:

DR. IVAN ČERNE, gospodarska pisarno,

Ljubljana, Miklošičeva 6. Cene zmene!

d Belgrajskih svečanosti dne 6. septembra so se udeležili tudi bani in bankni svetniki iz vse države. Dan poprej so se vršili sprejemi pri ministrskem predsedniku. Ob četrti na 12 so bili sprejeti bankni svetniki dravske banovine. G. ban Sernee je pozdravil g. generala Živkoviča, naka je ta izjavil: Pozdravljam vašo prisotnost v Belgradu v teh svečanih dneh, ki bodo imeli velike posledice za našo državo. Pri svojem delu lahko računate na mojo podporo kadarkoli boste skušali z vašim banom pospešiti napredek vaše banovine. Nato se je gospod. ministrski predsednik razgovarjal z zastopniki poedinih krajev dravske banovine o raznih domačih gospodarskih, socialnih in kulturnih vprašanjih. Zvečer je priredil g. general Živkovič vsem banom in banknim svetnikom večerjo, pri kateri je razvijal program sedanje vlade.

d Cerkvena slavnost. V nedeljo dne 14. sept. obhaja misijonska družba sv. Petra Klaverja god svojega nebeškega varuha sv. Petra Klaverja na sledeči način: zvečer

BOGOLJUB

najboljši in najlepše opremljeni nabožni mesečnik v naši državi, s slikami v kakotisku. Stane letno Din 20.—. Pišite, da se vam pošlje na ogled. — Naslov: BOGOLJUB, LJUBLJANA - JUGOSL. TISKARNA

ob 6. uri misijonska pridiga, nato darovanje za afriške misijone. K sklepu blagoslov z Najsvetejšim in himna v čast sv. Petru Klaverju. Vsi misijonski prijatelji ste prijazno vabljeni!

d Pozdrav slovenskih fantov vojakov! Slovenski vojaki, ki služijo pri inženirski in tehnični četi v Čačku, pozdravljajo vse žitelje »Domoljuba«, zlasti fante in dekleta: kaplar Viktor Konjar iz Ljubljane, kaplar Peter Lešnjak iz Horjula, redovi Oton Jemec iz Ljubljane, Janez Ficjan iz Velovlaka, Simon Sešek iz Podgore, Janez Mlakar iz Kozaršč, Janez Turk iz Zvirč, Franc Koncilja iz Novega mesta, Ignac Pogačar iz Ljubljane, Miro Japel iz Ljubljane, Jožef Sterle iz Purkač, Rob, Valentin Dobrovec iz Bohinja pri Bledu, Mihael Zajc iz Kamnika, Simon Mizori iz Rakitovca, Tomaž Podobnik iz Logatca, Karol Peterka iz Kokošja pri Moravčah, Andrej Sedevič iz Ivanjega sela.

d Tvorinca za dušik v Rušah pošlje na zahtevo vsakemu kmetovalcu brezplačno navodilo, kako lahko izboljša svoje poljske pridelke. Zahtevajte!

d Centralno mlekarско društvo v Ljubljani priredi dne 14. septembra (v nedeljo) t. l. v prostorih Kmetijske družbe v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3, svoj prvi občni zbor, na katerega se opozarjajo interesentje. Otvoritev občnega zbora točno ob 10 dopoldne.

d Naše matere. Te dni je nenadoma padel v Savo fantič tovarniškega uslužbenca Emerška v Hrastniku. Voda je fantiča že odnesla. Na bregu je bilo več moških, a nihče ni imel poguma, skočiti za dečkom. Na vpitje je priletela fantova mati, se pognala v vodo, ki ji je segala pri bregu do vratu, dosegla potapljačočega in ga zavlekla na breg. Upajo, da nesreča za mater in sina n ebo imela večjih posledic.

d Krdelo volkov je vdrlo v kmetški hlev v vasi Debeljače v Hercegovini ter raztrgalo več ovac.

d Divje svinje delajo zopet veliko škodo na Kočevskem. Okrajno glavarstvo bo izdalo ukaz vsem zakonikom kočevskih lovišč, da morajo odrediti na svojih lovskih okoliših gonje v najkrajšem času. Kdor ne bo ubogal, mu bo okrajno glavarstvo vzelo zakupno pravico in jo oddalo, kot določajo predpisi, drugemu. Tako je prav!

d Medvedu pri Sarajevu. Nedavno so srečali izletniki iz Sarajeva na planini Javorina dva medveda. Strahu je bilo dovolj, pa brez potrebe, zakaj medveda sta jo pred izletniki ubrala urnih krač.

d 4 metre visoko koruzo imajo v okolici Apatina v Vojvodini.

d Novo tramvajsko progo, ki bo vodila iz Viča preko Ljubljane v Šiško, so začeli polagati.

d Novi parniki. Naša Jadranska plovidba si bo še letos nabavila pet novih razkošnih parnikov.

d Delavski sveti. V ministrtvu za socialno politiko se izdeluje načrt zakona o delavskih svetih pri banskih upravah.

d Državno usnjarsko šolo so ustanovili v Visokem v Drinski banovini. Pouk traja dve leti. Šola je dobro opremljena.

d Čudna desetletnica. Dne 7. septembra je sokolsko društvo v Boh. Bistrici pra-

znovalo s telovadnim nastopom in plesom svojo desetletnico. K slavnosti je vabilo tudi s plakati. To kaže, da se smatra Sokol v Boh. Bistrici za prejšnjega Sokola, kajti Sokol kraljevine Jugoslavije ne obstoji niti eno leto. Vprašamo kr.bansko upravo, ali ji je znan slučaj desetletnice Sokola v Boh. Bistrici in kako je to mogoče spraviti v sklad z obstoječimi zakoni.

d Eno milijardo za melioracije je dovolilo ministrtvo poleg že dovoljenih banovinskih kreditov. Najprvo bodo pričeli z izsušenjem Skaderskega jezera.

d Tovarno za izdelovanje salam bodo zgradili v Jagodini v Srbiji.

d Okoli 800 vagonov sliv in čežane bodo izvozili iz Drinske banovine. V Valjevu bodo zgradili moderne sušilne naprave.

d 300 milijonov dinarjev za ceste v Zetski banovini je dovolila vlada. Najprvo bodo popravili cesto Kotor-Ulcinj in Plevlje-Savnik.

d Repe so porezali te dni neznani ta: tovi mnogim konjem na Vrhniki prav pri žili. Zlikovci so najbrže odšli čez mejo.

d Pri Sv. Joštu nad Kranjem bo romarski shod v čast Žalostne Matere Božje v nedeljo, dne 21. septembra. Služba božja bo ob 6. in 9. uri. Častilci Žalostne Matere Božje, pridite v obilnem številu!

d Pri Sv. Luciji — Podgoro v begunjski župniji bo letos romarski shod — semenj — na sv. Matevža, 21. septembra.

d V Ljubljani je umrl dne 3. septembra znani misijonar g. Franc Birk. Bog mu bodi plačnik!

d Naglema je umrla Roza Ahlin, hči gostilničarja na Tavčarjevem dvoru pri Ljubljani.

d V Hrastniku je umrla 80letna gospa Alojzija Drnovšek, mati primarija v mari-borski bolnišnici.

d Vlak je do smrti povozil železniškega delavca Šimona Smodeja iz Videža pri Slov. Bistrici.

d Umrl je v Klanju v Hrvatskem Zagorju v tamošnjem frančiškanskem samostanu istrski begunec in župnik v pokoj g. Franjo Marčinko, star 75 let. Po prevratu je moral pobegniti pred Italijani.

d Kolesa so strla otroku vse ude. Oni dan, ko je legal prah na zemljo, je pridrvel izza ovinka pri cerkvi v Krškem neki avto. Na cesti je bil tedaj dveletni sinček Miško. Avto je podrl otroka in vozil čezenj. Kolesa so strla otroku ves prsni koš in mu zdrobile vse ude. Otročiček je obležal seveda na mestu mrtev.

d Konj je brcnil v trebuh 73 letnega Ivana Lukača iz Bakovec v Slovenski krajini. Starček je podlegel.

d Škoda pri požaru na žagi »Makič« pri Belgradu znaša po komisijiski oceni 3.600.000 Din. Samo predelanega lesa je zgorelo za 2.800.000 Din. Lastniki so zavarovani za 14 milijonov dinarjev.

d Požar je vpepelil v Krčevini pri Mariboru poslopje in hlev posestniku Josipu Zupanu. Pri požaru je dobila težke opekline županova žena, ki je v obupnem trenutku rešila svoja otročička gotove smrti.

d Ko se je razpočil možnar, je drobec zadel v glavo 21 letnega Franca Bračka iz Zibike pri Šmarju in mu prebil črepinjo. Bračko je bil takoj mrtev.

Revmatične pojave

kot trganja v kosteh, mišicah, členkih, trganja v zobeh, glavi in vratu odstranja takoj

»ALGA«.

Nadrgnite takoj zvečer bolesta mesta z »ALGO« in zjutraj se boste počutili prerojene. »ALGA« v lekarnah in drogerijah 1 steklenica Din 16.—.

d V avto je trčil brzovlak na progi Suštica—Belgrad. Dr. Silagy, dr. Salderevič in šofer so mrtvi, dr. Kolonjič pa težko ranjen.

d Iz ljubosumnosti je ustrelil na Jesenicah finančni pripravnik Rudolf Bodlaj svojega tovariša Janka Maloviča.

d V znamenju alkohola in noža. V mnogih krajih Slovenije so se pretekli teden po alkoholu omamljeni fantje stegli med seboj do krvi. Ne bomo naštevali ne krajev ne imen, ker nas je sram. Kaj bo svet mislil o nas! Fantje, pamet, pamet!

d Pred mariborskim sodiščem so stali osumljeni komunističnih dejanj Zupanc Josip, Čanžek Andrej, Pšeničnik Ivan, Lekš Anton, Vajngerl Henrik, Rebernik Filip in Novakovič Nikola. Sodišče je vse obtožence oprostilo.

d Proti zaprtju in hemeroidom, motenju v želodcu in črevih, oteklini jeter in vranice, bolečinam v hrbtu in križu, je krasno sredstvo naravna »Franc-Josef« grenčica, večkrat na dan zavžita. Zdravniške preizkušnje pri obolenjih spodnjih delov telesa so dognale, da učinke »Franz-Josef« voda zanesljivo razkrajajoče in vselej milo odvajalno. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

d »Ford« investira 30 milijonov dolarjev za razširjenje svojih tovarn kakor tudi izboljšanje in modernejšo opremo istih. Dela v proračunanem znesku 24½ milijona dolarjev so že v teku. V načrtu je več novih tovarn v Ameriki in izboljšanje istih. Nameravajo se tudi izdatnejša popravila in adaptacije pri tovarniških podjetjih v inozemstvu. Nove tovarne se zgrade za proračunani znesek 18 milijonov dolarjev v Edgewater, N. Y.; Richmond, Calif.; Seattle, Wash., in še tri druge, katerih sedeži se drže tajno. Do 3 milijone dolarjev bo veljal 2 milji dolgi tunel s kapaciteto 1 milijona galonov vode na dan. Blizu milijona bodo investirali za povečanje elektrarne v Dearbornu, 1 milijon za izboljšanje Fordove gumivornice v Boa Vista v Braziliji, nadaljnjih 5 milijonov pa za Edisonov tehnološki inštitut in druga Fordova podjetja, ki niso v direktni zvezi s tovarnami vozil in letal.

★ Gospodinja ali se vam rado trga perilo? Ali veste, da je temu največkrat krivo napačno pranje. Ako boste prali s terpent, milom »Gazelac« Vaše perilo ne bo trpelo, vkljub temu bo pa snežno belo.

Kmetska zveza zastopa koristi kmetskega stanu!

PO DOMOVINI

Gorenjski delavci!

V nedeljo, 14. sept. vsi k otvoritvi
in blagoslovitvi

DELAVSKEGA DOMA v Kranju!

Največji slovenski prosvetni dom.

Na Jesenicah so žilavi ljudje, pridni, vztrajni; kar primejo, izpeljejo vzorno in z združenimi močmi. Krekovo prosvetno društvo, ki združuje v svojih odsekih par sto vnetih članov in članic, si je pred leti postavilo za cilj, zgraditi si nov dom, ki naj v polni meri zadosti potrebam pestrega in pridno razgibanega društvenega življenja na Jesenicah. Sli so in prijeli za delo. Vsi. Čez leto je bil prostor, kjer so dom nameravali postaviti in kjer je bila prej navadna gmajna, skalnata puščava, lepo zdravni, izkopali temelje in se je lani izvršila slovesna blagoslovitev temeljnega kamna, ob kateri priliki je bila zbrana na Jesenicah domala vsa Gorenjska. Potem so gradili naprej, neprenehoma, požrtvovalno, vsi ko eden, zbirali so denarje, blago, tudi dobro voljo. Stavba je rasla, je bila dozidana, tudi znotraj popolno in moderno opremljena in urejena — na praznik Malega Šmarna, 8. septembra pa je bil ta krasen dom blagoslovljen. Imenuje se Krekov prosvetni dom, stane čez 2 milijona dinarjev, ima zelo lepo gledališko dvorano in oder, spodaj svetlo in zračno telovadnico, posebej prostore za ljudsko kuhinjo, dalje za otroško zavetišče in sploh za vse druge različne potrebe društvenega življenja, ki je na Jesenicah zelo močno razvito že od nekdaj. Vsa prireditelja se je prav za prav vršila tri dni, v soboto, v nedeljo in na praznik. V soboto zvečer se je najprej vršila lepa predstava »Zlatorog«, ki je združila na oderskih deskah vse najboljše jeseniške igralce, v dvorani pa mnogo domačega občinstva. V nedeljo je bil dopoldne najprej pred domom promenadni koncert domače godbe, popoldne je bila v veliki dvorani novega doma zelo lepa in posrečena akademija otrok, igra »Sirota Jerica«, zvečer pa je bil dom od zunaj krasno razsvetljen, znotraj pa je vladalo izredno živahno vrvenje in življenje. Vršila se je akademija vseh odsekov društva, ki je bila obilno biskana od mnogih prijateljev in podpornikov društva.

Na praznik Malega šmarna je bil glavni in najlepši dan. Zjutraj se je vreme sicer nekoliko kisalo, potem na je bilo ves dan solčno, krasno vreme. Dopoldne se je pred domom vršilo zborovanje, na katerem sta govorila dr. Basaj in prof. Dolenc ter g. Gostinčar, bivši minister in star, vnet borec za delavske pravice. Slavlja so se udeležila številna okoliška prosvetna društva v narodnih nošah, prišli so tudi Cirilovi bratje iz Tržiča. Po končanem zborovanju se je na istem prostoru pred domom vršila sveta maša, ki jo je daroval g. Kastelic mlajši. Nato je g. svetnik Kastelic, jeseniški mestni župnik, dom blagoslovil. Popoldne se je na vrtu doma vršila sportna prireditev raznih odsekov Krekovega prosvetnega društva.

Bili so to krasni dnevi, Jeseničanom v čast, vsem drugim v vzpodbudo za nova dela pri širjenju katoliške prosvete in izobrazbe. Jeseničani imajo nov dom, najlepši, najpopolnejši društveni dom na Slovenskem. Preveč jih je, ki so si prizadevali in delali zanj, zato naj omenjamo le dušo vsega, moža, ki je že ob blagoslovitvi temeljnega kamna vse svoje premoženje zapustil tej svoji ljubljani hiši, za katero se je toliko trudil, napravil toliko potov, zbiral, pisal, agitiral, molil — skromni gospod Križman, dobrodušni jeseniški kaplan. — Čast takim možem, čast Jeseničanom, čast vsem, ki so pripomogli, da je katoliška kultura na Slovenskem dobila novo izpomozantno trdnjavo!

Visoko cerkveno odlikovanje.

(Naklo)

V četrtek dne 7. sept. okrog četrte ure pop. se je vozil skozi našo vas presv. g. knezoškof dr. Gregorij Rožman. Spremljal ga je njegov tajnik g. Žitko. V idlično Okroglo je zavil avto. K vlastelinu g. monsignoru Tomo Zupanu. Da mu izroči papeški breve, s katerim je velezaslužni g. monsignor prejel visoko imenovanje v pronotarja. Pred gradicem je Prevzvišenega pričakoval g. monsignor in ga čvrsto pospremil v domačo kapelico, kjer so se izvršili obredi izročitve odlikovanja. Za temi je prevz. g. knezoškof novemu prelatu v svojem in v imenu vse duhovščine ljubljanske škofije prisrčno častil in mu zaklical na mnoga leta. G. prelat se je ginjen zahvaljeval. — Po intimni zakuski je g. prelat izrazil željo Prevzvišenemu, da naj se na najvišje mesto k skupnemu Očetu potom premil. g. nuncijsa sporoči njegova vdanostna in sinovska zahvala. H koncu je Prevz. in g. prelata g. tajnik Žitko fotografiral. Fara nakelska, g. prelat, si šteje čast, da ste kot častni občan nakelski prešli to visoko odlikovanje. Vsi Vam kar najprisrčneje častitamo in želimo, da bi ga še prav dolgo uživali v zdravju in neodjenljivi moči.

Gledališka igra.

(Sv. Jakob Savi.)

Naše Prosvetno društvo vprizori v nedeljo 14. t. m. ob 3 pop. v proslavo 30 letnice M. D. deklislo igro »Ljubezen Marijinega otroka s primernimi deklamacijami. Ker je čisti dobiček namenjen za misijone se vsi vabite k obilni udeležbi.

Nov zvon.

(St. Jernej na Dol.)

Prav lepo slovesnost smo imeli v nedeljo, dne 31. avgusta. Pri podružni cerkvi sv. Vida na gor. Mokrem polju se je vršila blagoslovitev 547 kg težkega zvona, ki je bil naročen od tvrdke Böhler z Dunaja. Zvon je vlit iz bronca ter neke druge zlahne zlitine. Naročil ga je g. ing. Likar iz Kostanjevice, za kar se mu s tem najtopleje zahvaljujemo. Z zvonom smo namreč prav zadovoljni tako glede cene, ki je prav nizka — s carino in prevozom niti 18 Din ne za kg — kakor tudi z glasom, ki je čistejši od bronca. Prav tako pa za služijo vso pohvalo vsi, ki so se trudili, da so zbrali skupaj denar, zlasti še vneia cerkvena ključarja Kastelic in Turk. Ta požrtvovalnost pa najbi v zgled tudi drugim, podružnicam, kjer še nimajo zvonov, pa bi jih radi naročili. Pri zadnji občinski seji je bil odobren nakup Brulčevega posestva in gospodarstvenega poslopja za ceno 425.000 Din. Za nakup naj bi se najelo posojilo na 25 letno amortizacijo. — Vreme za vinogradnike je zelo ugodno. Ker ni bilo toče, bomo zopet imeli precej dobre kapljice. Za repo in ajdo pa že potrebujemo dežja.

Nesreča. Motorka.

Zužemberk.

Žrtev kopanja. Prošli teden je zopet že par let tiha in mirna Krka zahtevala dvoje mladih življenj: Francko Vovkovo in Hildo Kammikovo iz Zafare. Vročina je zvalila osemnajstletni deklici v dokaj za kopanje prijetno vodo. Nesreča in prenamajhna previdnost je zahtevala prvo žrtev, kateri je sledila še druga, ko je hotela reševati svojo sokopalko. Prilichno hitra pomoč ni mogla imeti več zaželjenega uspeha. Pogreb žrtev se je izvršil v nedeljo ob veliki udeležbi občinstva.

Gasilno društvo razvija pod sedanjo upravo zares hvalevredno delovanje. Prošli mesec si je nabavilo novo motorno brigalno 36 HP, ki stane z vsem priborom in cevmi okoli Din 70.000. V odplačilo tega velikega zneska je priredilo minuli mesec uspelo vrtno veselico. Predhodna nabiranja v ta namen so služila v nabavo novih cevi, ki jih je že tudi čez 400 m. Dolgoletna želja ne samo članstva, ampak tudi ostalega ljudstva je s to nabavo izpolnjena in društvo si šteje lahko v čast in ponos, da ima danes v svoji shrambi najmočnejšo in najmodernejšo gasilsko opremo v cell Krški dolini domače tvrdke. Dne 21. septembra se vrši slovesna blagoslovitev brigalne. Vsi rojaki

in znanci priskočite društvu vsak po svoji moči na pomoč, da bo moglo društvo hiteti k nadaljnemu napreduku ter v čim krajšem času postaviti staro rakovsko prestolico na ono mesto, katero ji pristaja.

Naši gasilci.

(Ponikve pri Dobrepoljah.)

Naši vaščani so se odločili, da ustanove gasilno društvo. — 10. avgusta t. l. je bil ustanovni občni zbor. Sklenili so, da si postavijo gasilni dom. Sedaj pa pomislite! 10. avgusta je bilo društvo ustanovljeno, sedaj je pa gasilni dom že pod streho. Da je tako hitro zrasel, je zasluga naših vrljih vaščanov, ki so in še hodijo pridno na kuluk. — V nedeljo 14. t. m. bo gasilni dom blagoslovljen. Dopoldne ob 9 budo gasilci sprejeli goste, nato bodo odkorakali v Ponikve, kjer bo ob 10 sv. maša na prostem. Po sv. maši se bo vršila blagoslovitev doma. Popoldne ob 1 pa se bo začela vrtna veselica na vrtu tov. Škulj. Za vse bo dobro preskrbljeno. Prijatelji gasilcev ste vlnjudo vabljeni! Na pomoč!

Novice.

(Plešivica pri Višnji gori.)

Cele koše novic imamo — veselih, še več je pa žalostnih. Mala je naša vasica, prav prijazna je tudi, a ne vem, zakaj pri nas le ne more biti ljubelega miru in sloge. Človeka boli srce, ko vidi teko razruvanost v tako majhni vasi. In zakaj vse to? Bodimo odkriti in priznajmo: za prazen nič! Vaščani, držimo skupaj, kot bratje in sestre se ljubimo! Saj ima kmetijski stan že tako preveč sovražnikov, ni treba, da bi še sami sebe totkli ro glavi. — Pri nas se že tudi precej občuti suša. Pričakovali smo, da bo jesen več dala, ko je spomladi pobila toča, toda videti je, da je bil up nrazen; tudi jesen ne obeta veliko, če ne bo prav kmalu dežja. — Pa še ena nesreča je prišla k nam: kurja kuga. Kokoši, posebno pa še piščanci poginjajo kar v tropah. Same žalostne stvari so pri nas. Drugič mogoče pošljemo kaj veselejših.

Fantovski praznik.

(Sušje pri Ribnici.)

Fantovski tabor, ki se je vršil dne 31. avg. pri Novi štifti na Dolenjskem, je bil za našo vas nekaj ljudski praznik. Ko se je v soboto ob pol 6 pripeljal g. knezoškof dr. Gregorij Rožman, je našel vso vas lepo pometano in v zastavah, vaščane in ognjegasece pa zbrane okrog Marijine kapelice pod slavolokom, ki ga je obkrožal napis: Radost preveča našo vas, ko v svoji sredi Vzišeni, pozdravlja Vas! G. knezoškof, katerega je v imenu občine pozdravil g. župan Ambrožič, v imenu mladine pa gdč. Nežika Kozina, si je s svojim ljudomilim nastopom namah osvojil srca navzočih. Premnogim so zaigrale v očeh solze ganotja, ko so v neposredni bližini zrlj Prevzvišenega, ki je razdeljeval otrokom podobice, si ogledaval lično ozarjano kapelico in se tako po domače razgovorjal z navzočimi. — Lepi dan je zaključil lepi večer. Ob pol 9 se je skoro vsa vas izpraznila: mlado in staro je pohitelo na »Sela«, posedlo okrog kresa in dolgo v noč veselo prepevalo. Tako navdušenje more roditi le čut za skupnost. In tega je v preteklih dneh pokazala naša vas v visoki meri. Vendar pa zahteva hvaležnost, da se še posebno zahvalimo Novakovim in Praznikovim, Ivanovim in Martinovemu Janezu, ki so kljub delu na polju največ pripomogli k tako lepi slovesnosti. Hvala tudi dekletom za vence! Le tako naprej! Bog Vas živi!

Nanovo otvorjeni
zobni atelje na Bledu
Bruckner Lambert
Grajska cesta 182

Sprejema vsak dan od 8:30 do 12.
in od 2:30 do 5. ure popoldan.

Ob nedeljah in praznikih samo dopoldne.

† Milan Končina.

(Štična.)

Slovinci imamo veliko kramarjev, ki bi radi pri lahkem delu dobro živeli, malo daljnovidnih trgovcev, ki bi znali organizirati prodajo blaga za domači trg in mu odpirati vrata v tujino. Taki možje ponagajajo največjim revežem, malim kmetom, ki se trudijo, da bi mogli pošteno živeti. Eden slednjih je bil Milan Končina, ki je v noči 30. avgusta tako naglo in strašno končal svoje življenje. Bil je sin znanega trgovca Ivana Končina, ki je skozi 40 let pošiljal naše prašiče na Češko, Koroško in Tirolsko. Mladi Milan je na visoki trgovski šoli končal svoje študije in se v zadnjih letih posvetil izvozni trgovini prašičev. Dolenjskemu kmetu so glavni vir dohodkov njegovi prašiči. Kdor mu te dobro plača in spravi na fuje, je njegov dobitnik, ker domači trg ne more porabiti vsega, kar izredi naš kmet. Milan Končina se je razvil v prvega izvoznega trgovca. Pozimi je kupil 600—700 prašičev na teden. V zadnjem času je zalagal skoro vse ljubljanske mesarje. Kupoval je pa od Ljubljane do Hrvaške. Le on je držal cene do skrajne meje tudi v hudih časih. Da bi ga videli, kako je bil skromen in postrežljiv do vsakega! Pretekli mesec se mu je posrečilo odpreti izvoz na Francosko in s tem ceno povzdigniti za 1 Din pri kilogramu. Pri celi deželi pride to že znatno vplačev. V soboto 30. avgusta t. l. se je ob 10 zvečer peljal službeno v Zagrac. Nazaj grede je zavozil na polje, avto se je zvrnil in ga zadušil. Padel je kakor vojak na bojnem polju, kakor žrtev svojega poklica. Ker je tolikim pomagal, tisočerm dobro storil, zato mu je bil gotovo tudi Bog milostljiv, saj je izvrševal največjo zapoved ljubezni. Zapustil je starega očeta, ki je s sinom izgubil najdražje na svetu in 6 letnega sinčka. Zena mu je pred nekaj leti naglo umrla. Počivaj v miru, blaga, plemenita duša!

Listnica uredništva: Zaradi velikega števila inseratov danes niso prišli vsi dopisi na vrsto. Prosimo dopisnike potrpljenja. Priobčimo jih prihodnjič.

29

RAZNO

Tekma pometaćic. Še nekam pametno tekmo so priredili v mestu Los Angeles. Bila je tekma »pometaćic«. Zmagovalka je pometla srednjeveliko sobo v pol minuti. Junak je tudi stari gospod Buckings iz Chicaga, ki je na plesu »osemdesetletnikov« plesal 6 ur brez prestanka. Prvi plesalec sveta pa je Dunajčan Vili Gagavzuk, ki se ti vrti 79 ur neprenehoma. Kaj bi bilo človeštvo brez tih junakov...?

Dragocen pes. Po londonskih ulicah je vse poznalo velikega psa, ki je pobiral — milodare za neko sirotišnico. Na vratu je imel pritrjeno puščico in vanjo so metali novce. Ta zvesta žival je te dni poginila. V svojem 17 let dolgem življenju je nabrala s puščico milijone. Kitajski jedilni list. — Dosti se govori o čudnih in netičnih jedilih z daljnega vzhoda. V resnici pa ni tako finih kuharjev, kot so Kitajci. Riž napravijo na sto načinov. Med glavnimi jedmi poznajo po restavracijah

Radio.

Vsak dan: 12.30 Plošče — 13.00 Časovna napoved — 13.30 Dnevne vesti — 22.00 Dnevne vesti, napoved za prihodnji dan.

Petek, 12. sept. 18.30 Radio orkester — 19.30 Gospodinjstva ura — 20.00 Danilo Bužar poje kuple. Ohceta godba Magistrov. Samospeli Mirka Jelačina. — Sobota 13. sept. 18.30 Radio orkester — 19.20 Tedenski pregled — 20.00 Plošče — 20.30 Prenos iz Beograda. — Nedelja 14. sept. 9.30 Prenos cerkvene glasbe — 10.00 Versko predavanje — 10.20 Kmetijsko predavanje — 11.00 Radio orkester — 12.00 Tedenski pregled — 15.00 Nasveti za kmeta — 15.15 Tamburaški klub »Kri-maš« — 16.30 Avertenko: Igra s smrtjo, kome dija (št. Jakob. gled. oder) — 20.00 Samospeli Milana Juga — 20.30 Jugoslovanska glasba, izvajajo Radio orkester — 22.15 Plesna glasba. — Ponedeljek, 15. sept. 18.00 Radio orkester — 19.00 Poljsčina — 19.30 Jetika otrok — 20.00 Prenos simfoničnega koncerta iz Dunaja. — Torek, 16. sept. 18.00 Radio orkester — 19.00 O strojih — 19.30 Nemščina — 20.00 Plošče — 20.30 Prenos iz Zagreba. — Sreda, 17. sept. Opoldanski program odpade. — 18.00 Radio orkester — 19.00 Žena in alkohol — 19.30 Literarna ura — 20.00 Plošče — 20.30 Tristan in Izolda, plošče, prenos iz Zagreba.

Proletarski kotiček.

p Samo štiri ure? Kakor se je izrazil urednik nekega ameriškega vzgojnega lista, se lahko pričakuje, da bo do leta 1960. prišlo do tega, da bo delavnik trajal samo štiri ure, po pet dni v tednu. Kakor se namreč lahko razvidi, odtrgajo moderni stroji vsako leto po eno uro na teden, in na ta način se bo število delavnih ur stalno krajšalo.

p Delavska stanovanja v sovjetskem paradizu. Po ruskih uralskih tovarnah stanuje v sobici s petimi kvadratnimi metri

17 do 18 delavcev. V teku 24 ur spe vrstoma v eni in isti »postelji« trije delavci. 50% stanovanj je vlažnih, 95% pa izredno natrpanih. Sredi Leningrada je delavsko zavetišče, o katerem piše neki boljševiski časopis sledeče: Trideset mladih deklet živi tam. V temnih luknjah, polnih blata in druge nesnaže pri smrdljivi leščerbi in na golih tleh životarijo nesrečna bitja.

p Bela vrana. Izadora Bartram s Kube, bivajoča v ameriškem Njujorku, je dobila iz domovine poročilo, da je postala dedinja ogromnega premoženja 50 milijonov dolarjev. (Več kot tri milijarde dinarjev.) Njena stara teta, baronica jo je postavila za glavno dedinjo. Ali bo Izadora odslej bolj srečna in vesela kot je bila? Kdo more prav odgovoriti na to vprašanje?

p Sami delavci so si ustanovili pokojninski fond. Zveza industrijcev in delavcev jugoslovanskih tvornic v Beogradu je ustanovila lastni pokojninski fond. To je prvi slučaj v Jugoslaviji, da so si delavci in namoščenici industrijskih panog sami ustanovili pokojninski fond. Delavci bodo plačevali v pokojninski fond do 2.50 Din na teden in bodo imeli po 15 letih pravico na 600 Din mesečne pokojnine.

Kat. prosv. društvo v Retežah pri Šk. Leki vabi k veseligrju v 3 dej. »Moč uniforme« na semanjo nedeljo 14. septembra pop. ob 8. Da bo smeja in zabave v izobilju za to Vam garantirajo igralci stare garde s Korlnom na čelu.

+ Pojasnilo. — Papa, kaj pomenijo žice ob železnici? — To so brzozavne žice. — A zakaj-niso napeljene tudi na drugi strani proge? — Menda-zato ne, ker je napeljan tam brezžični brzozjav.

Hector Malot:

Brez doma.

Roman.

bolje rečeno pri obedih — ker po navadi nisva jedla pri mizi — mi ni nikdar dal slabšega kosa, da bi sam pojedel boljšega. Res mi je včasih navil ušesa ali mi prisolil klofuto bolj hudo kot bi bil to storil lasten oče, toda radi te male kazni nisem mogel pozabiti njegove skrbnosti, njegovih dobrih besed in dokazov nežnosti, ki mi jih je dal, odkar sva bila skupaj. Rad me je imel in jaz sem njega imel rad.

Ta ločitev me je tedaj zadela v živo.

Kdaj se zopet vidiva?

Menili so se o ječi. Koliko časa lahko traja zapor?

Kaj naj storim med tem časom? Kako naj živim in od česa?

Moj gospodar je navadno nosil svoje imetje pri sebi, in ko ga je stražnik odvedel, ni imel več časa, da bi mu dal denar.

Sam sem imel le nekaj drobiža v žepu. Kaj bo to zadostovalo, da preživim Joli-Coeurja, pse in sebe?

Tako sem preživel dva dni v skrbeh; nisem se upal zapustiti dvorišča gostilne in sem se le igral z Joli-Coeurjem in s psi, ki so bili vsi vznemirjeni in žalostni.

Končno mi je tretji dan nekdo prinesel Vitalisovo pismo. V tem pismu mi je gospodar obrazložil, da so ga pridržali v zaporu za lahke prestopke in da je sedaj v preiskovalnem zaporu, ker se je uprl in celo dejansko branil stražniku. In pristavil je še: »Veliko napako sem storil s tem, da se sem se vdal

jezi in najbrže jo bom drago plačal. Toda spoznanje pride prepozno. Pridi k razpravi, ki bo zate poučna!«

Pristavil je še nekaj nasvetov, kako naj ravnam in končal pismo s pozdravom ter z naročilom, naj v njegovem imenu pobožam Capija, Dolco in Zerbina.

Medtem, ko sem čital to pismo, je Capi sedel v mojem naročju, se z gobčkom dotikal papirja in ga duhal in vohal in mahal z repom, tako da sem uvidel, da je z vonjem spoznal, da je to pismo imel v rokah njegov gospodar. Prvikrat v zadnjih treh dneh je pes pokazal živahnost in veselje.

Na svojih poizvedovanjih sem zvedel, da se razprava prične ob deseti uri. V soboto ob devetih sem šel tja in se naslonil na vrata. Prišel sem prvi. Polagoma se je dvorana napolnila in spoznal sem nekaj oseb, ki sobile navjoče pri prepiru s stražnikom.

Nisem vedel, kaj je sodni stol, kaj sodišče, toda nehote sem se strašno bal. Menil sem, da sem v nevarnosti, čeprav je šlo za mojega gospodarja in ne zame. Skril sem se torej za veliko peč in se stisnil ob zid, da bi bil čim manj viden.

Prvi ni bil sojen moj gospodar, marveč ljudje, ki so bili kradli ali ki so se bili stekli, ki pa so vsi zatrjevali, da so nedolžni in so bili vendar obsojeni.

Končno je prišli Vitalis med dvema orožnikoma ter sedel na klop, kjer sobilil sedeli vsi oni obsojeni.

Kaj so skraja govorili, kaj so ga izpraševali in kaj je odgovarjal, ne vem. Preveč sem bil razburjen, da bi kaj slišal ali celo razumel. Sicer pa tudi nisem poslušal, le gledal sem.

Gledal sem svojega gospodarja, ki je stal pokoncu z dolgimi lasmi, vzženimi nazaj, z izrazom osramočenega in užaloščenega človeka. Gledal sem tudi sodnika, ki ga je izpraševal.

Otvoritev trgovine!

Čenj. občinstvu vljudno naznanjam, da sem otvoril dne 6. septembra t. l. trgovino s špecerijskim blagom, kakor tudi z moko in deželnimi pridelki.

Za mnogobrojen obisk se priporočam ter zagotavljam točno in solidno postrežbo.

A. Levstek
Kočevje, Cankarjeva c. 95

+ Stara ženska se vrača z božje poti domov. Mirno sedi v železnici in moli tiho zase rožni venec. Prideta dva mestna gospoda in se hočeta šaliti iz nje: »No, mamica, ste bili na božji poti na Brezjah? Tam ste videli celo sveto družino, kaj ne? Valiček in osel sta gotovo bila zraven?« — »Ne,« odgovori mamica, »ta dva sem šele zdajle na železnici zagledala.«

Lovske puške

kupite najceneje pri

F. K. KAISER, puškar, Ljubljana
Kongresni trg št. 9

Sukno, kamgarn

in drugo manufakturno blago kupite najugodnejše v novi trgovini

A. Žlender

Ljubljana
Mestni trg 22

Kovačič

Najboljši trdi in mehki koks in kovaški premog Vam nudi

Družba Ilirja, Ljubljana
Dunajska c. 46. Telefon 3320

Kmetje, pristopajte v Kmet. zvezo!

Prometni zavod za premog d. d. Ljubljana

prodaja po najugodnejših cenah
in samo na debelo

Premog. domači in inozemski za domačo kurjavo in industrijske svrhe

Kovaški premog vseh vrst

Koks, livarniški, plavžaraki in plinski

Brikele.

Prometni zavod za premog d. d.
v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 15, I. n. vstr.

TRAVERZE

vseh profilov dobite takoj pri tvrdki Fr. Stupica, železnina, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 1

>SPLIT< A. D. ZA CEMENT PORTLAND, SPLIT

Salonit

ZA POKRIVANJE
STREH
ZA OBLAGANJE
STEN
ZA ELEKTRIČNE
IZOLACIJE
CEVI ZA
KANALIZACIJE

Generalno zastopstvo <ALPEKO> TRG.INDUSTR. DRUŠTVO, Ljubljana, Masarykova 25

>Torej,« je rekel, »priznavate, da ste topli stražnik, ki Vas je aretiral?«

>Nisem ga tepel, gospod predsednik, le udaril sem ga. Ko sem prišel na prostor, kjer naj bi bila naša predstava, sem videl, kako je stražnik zasolil klofot otroku, ki me spremlja.«

>Ta otrok torej ni Vaš?«

>Ne, gospod predsednik, toda ljubim ga kot lastnega sina. Ko sem videl, da ga je udaril, me je premagala jeza in hitro sem zgrabil stražnika za roko, da ne bi mogel udariti v drugič.«

>Pa Vi sami ste tudi udarili stražnika?«

>To se pravi, ko me je prijel za vrat, sem pozabil, kdo je mož, ki se je vrgel name, oziroma videl sem v njem le moža mesto stražnika in nehote in nevede sem vzkipeł.«

>V Vaši starosti človek ne vzkipeł«

>Res, ne bi smel, toda k nesreči človek ne ravna vedno tako, kot bi moral. Danes to čutim.«

>Bomo videli, kaj pravi stražnik.«

Le-ta je pripovedoval dogodke, kot so se vršili, vendar le da je bolj poudarjal način, kako smo se norčevali iz njegove osebe, iz njegovega glasu in iz njegovih kretenj, kot pa udarec, ki ga je dobil.

Med to razlago je Vitalis, namesto da bi poslušal pozornost, gledal po dvorani na vse strani. Razumel sem, da me išče. Odložil sem se torej, da zapustim svoje skrivališče in prerinil sem se skozi vrste ravednežev, da sem prišel v prvo vrsto.

Zagledal me je in njegovo žalostno obličje se je zjasnilo. Spoznal sem, da je srečen, ker me vidi in nisem mogel zadržati solz.

>Je to vse, kar morete navesti v svojo obrambo?«, ga je vprašal predsednik.

>Zase ne vem ničesar, toda zaradi otroka, ki ga

nežno ljubim in ki bi ostal sam, prosim sodišče za prizanesljivost in da nas ločite za kar najkrajši čas.«

Mislil sem, da bodo oprostili mojega gospodarja. To pa se ni zgodilo. Še neki drugi uradnik je govoril nekaj minut, potem pa je predsednik s svečanim glasom izjavil, da je imenovani Vitalis obdolžen zaradi žalitve in dejanskega napada policijskega stražnika in obsojen na dva meseca zapora in sto frankov globe.

Dva meseca zapora!

S solznimi očmi sem videl, kako so se odprla vrata, skozi katera je bil Vitalis vstopil. Zdaj je zopet šel orožnik za njim ven in vrata so se zaprla.

Dva meseca ločitve! Kam naj grem?

XI.

Na barki.

Ko sem se vrnil v gostilno s težkim srcem in z objokanimi očmi, sem zagledal v vratih na dvorišču gostilničarja, ki me je dolgo ogledoval.

Hotel sem mimo in k svojim psom, pa me je ustavil.

>No kako je,« me je vprašal, »kaj je s Tvojim gospodarjem?«

>Obsojen je.«

>Na koliko časa?«

>Na dva meseca.«

>In na koliko globe.«

>Na sto frankov.«

>Dva meseca, sto frankov!« je ponavljal tri- ali štirikrat.

Hotel sem naprej, toda zopet me je ustavil.

>Kaj pa misliš početi ta dva meseca?«

posladkorjeno sadje. Za rižem pride na vrsto izborna juha iz lotosovih cvetov, kot mesna prikuha pa ustnice morskega psa in polipi, gosja jetra in v testo zavita svinjina. Višek vsega pa so že znana »gnila jajca«, ki jih lahko na slehernem kitajskem trgu kupiš. Čim starejša so, tem boljša so. Jajca pridejo na mizo razrezana na štiri kose s pikantno omako. V restnici pa to običajno niso gnila jajca, marveč sveža, vložena v ilovico, kjer jih puste ležati. Kitajec pravi, da če lahko mi jemo »gnilo mleko«, to je sir, lahko tudi oni gnila jajca. Posebna slaščica za kitajski želedec so pa lastavičja gnezda.

Čarovnik. — Čarovnik, ki je znal vsakovrstne čarodnije, je razkazoval ljudem svoje umetnosti. Pomagala mu je izredno lepa pomočnica. Ko se je čarovnik baš pripravljal, da zapre svojo pomočnico v nekako omaro in jo potem baje razreže na drobne kose, se oglasi nekdo iz publike: »Počakajte, za božjo voljo, zaprite v omaro rajši mojo staro!« Vojaska. Major pride v vojašnico baš v trenutku, ko se deli kosilo. Major vpraša vojake, ali jim hrana ugaja. Takol

Kovači! Najcenejši koks

100 kg. Din 85.— Pri večjem naročilu popusti
LJUBLJANSKA MESTNA PLINARNA.

+ **Latinščina.** Gospod doktor, povejte, kaj mi je. Toda povejte mi po domače, ne pa po latinsko, — Prav nič vam ni. Samo požeruh in lenuh ste. — Hvala lepa. Zdaj mi pa povejte to po latinsko, da bom mogel povedati ženi.

LJUBLJANSKI VELESEJEM

31. avgusta - 15. septembra 1930

VELIKA GOSPODARSKA IN KULTURNA RAZSTAVA**SUMARSTVO, LOVSTVO, LESNA INDUSTRIJA IN OBRT**

STROJI IN ORODJE ZA OBDELOVANJE LESA

MISIJSKA ETNOLOŠKA RAZSTAVA**POHIŠTVO. HIGIJSKA RAZSTAVA INDUSTRIJSKI IN OBRTNI IZDELKI ITD.**

Ogromna razstava obsega 40.000 m² prostora Na železnih polovičnih voznih. Legitimacija Din 30.— Dobe se pri bankah, biljetarnah tujskoprometnih ustanov, trgovskih in strokovnih organizacijah ter vseh večjih postajnih blagajnah Dravske banovine

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Iščemo prodajalce

po deželi za posnemalnike, brzoparilnike, pletilne stroje, kolesa itd. (tudi kot postranski zaslužek). »Tehna« družba, Ljubljana Mestni trg 25 I.

Gospodar. poslopje

na Gorenjskem v lepem prometnem kraju z gostilniško in trgovsko pravico, se proda eventuelno se odda tudi v najem. Natančni podatki se dobe pri Franc Razinger, Radovljica.

Lepo posestvo

z lepim sadnim vrtom in vsem gospodarskim poslopjem ugodno proda Vaupotič Tomaž, Količevo 9 pri Domžalah.

Mizarskega vajenca

sprejem. - Oskrba v hiši. Anton Kos, Klanc pri Kranju.

Par oglarjev, poštenih in zanesljivih, ki prevzamejo tudi napravljanje drv sami, sprejem. Ant. Stergar, Kamnik.

Učenca za čevljarstvo obrt sprejme Janez Kokalj, čevljar v Poljanah nad Skofjo Loko. Oskrba pri mojstru.

Pečkovskega vajenca

ne pod 16 let starega sprejem. - Prednost imajo z enoletno učno dobo. — Več ustmeno. — G. Žužek, pekarna, Ljubljana. Florijanska ulica 8.

V stalno službo

sprejemem za vsa hišna dela pošteno, snažno dekletko, najrajši Gorenjsko. Ponudbo z navedbo naslova, starosti in dosežane službe na upravo »Domoljuba« pod »Zdravnik na Dolepškem« št. 10180.

Lepo posestvo

blizu Celja in Zalca v solnični legi, sadno drevje, redi se 6-7 glav živine — se proda po dogovoru od 100.000 Din naprej. Pojasnila da M. Kranjc, župan, Vel. Pirešica p. Zalec.

Malo hišo

sadni vrt in nekaj zemlje proda Franc Pavlovčič, Podsmreko št. 29, Dobrova pri Ljubljani.

Kmečko dekletko pridno in pošteno — plača po dogovoru — išče Franc Kovač, posestnik, Brdo-lhan, p. Domžale.

Hiša z njivo, gozdom in travnikom na prodaj na lepem kraju. Natančneje se poizve pri J. Finžgar, Podbrezje, Gorenjsko.

Vajenca za čevljarstvo obrt sprejme A. Mulec, modna čevljarna, Jesenice 134.

Sprejme se prileten mož, ki ima veselje do živine ter za lažja domača dela. — Plača po dogovoru. Služba večletna. Glavni pogoj: vereni in trezni. — Ponudbe pod »Zvest« št. 10145 na upravo Domoljuba.

+ **Pred sodiščem.** Mlada žena s petletnim otrokom stopi pred glavno razpravo obtožena nekega prestopka. Odvetnik jo brani, držeč njenega otroka v naročju. **Otrok kriči:** »Mama, mama!« — **Odvjetnik:** »Gospodje porotniki, usmilit se, če že ne

nje, pa vsaj njenega otroka. Prizanesite ji! Ali vas niti jok nedolžnega otroka ne more ganiti več?« — **Otrok močno joče:** »Mama, mama!« — **Sodniku** se otrok zasmili pa pride k njemu in ga vpraša: »Dete, zakaj jočeš?« — »Ker me odvetnik ščiplje.«

30

stopi nek vojak iz vrste in prosí majorja, naj pokuši. Major pokuši in reče: »To je vendar izvrstna juha.« — »Vidite,« pravi vojak, »kuhar pa trdi, da je kava.«

Lilije. — Meščan vpraša tovariša: »Zakaj se v našem mestu moški tako poredkoma ženijo?« Tovariš mu odgovori: »Temu so krive sedanje mestne gospe in gospice. Zakaj o njih velja to, kar čitamo v svetem pismu o lilijah: So kakor lilije na polju, ne šivajo ne predejo, in vendar niti Salomon ni bil v svoji krasoti tako obleden kakor ena izmed njih!«

Rastlina za smeh. V Arabiji raste posebno drevo. Ima rumene cvete z dvema zrnca semena. To seme posuše na solncu in ga stolčejo v prah. Kdor je žalosten ponjha malo tega prahu, pa se prične tako prisrečno smejati, da spravi vse v dobro voljo. Slabo je pa to, da se ga po veselju poloti globok spanec in je veselje pri kraju.

»Ne vem, gospod.«

»A, torej ne veš. Bržkone imaš denar, da preživljaš sebe in tvoje živali?«

»Nimam, gospod.«

»Računaš torej s tem, da Vas bom jaz vzdrževal?«

»Oh ne, gospod, ne zanašam se na nikogar.«

To je bila gola istina, upal nisem na nikogar.

»Torej vidiš, dečko,« je nadaljeval gostilničar,

»prav imaš. Tvoj gospodar mi dolguje že preveč denarja, ne morem Ti posoditi vnaprej za dva meseca, ker ne vem, ali mi boste potem plačali. Torej boš moral proč od tod.«

»Proč! Kam pa mislite, da naj grem, gospod?«

»Kaj me briga, nisem Tvoj oče, ne Tvoj gospodar? Zakaj naj Te torej obdržim?«

Bil sem kot omamljen. Kaj naj rečem? Mož je imel prav, zakaj naj bi me obdržal pri sebi? Saj sem mu bil le v oviro in v nadlego.

»Torej dečko, vzemi pse in opico in poberi sel Seveda mi boš pustil torbo Tvojega gospodarja. Ko bo izpuščen iz zapore, jo bo prišel iskati in tedaj bova poravnala najine račune.«

Ta beseda mi je vzbudila misel in upal sem, da sem našel sredstvo, kako bom ostal v tej gostilni.

»Ker ste prepričani, da boste takrat lahko poravnali svoj račun, me obdržite do tedaj in prištetje moje izdatke k onim mojega gospodarja.«

»Zares, dečko moj? Veš, nekoliko dni mi bo Tvoj gospodar lahko plačal, dva meseca pa je druga stvar.«

»Jedel bom tako malo, kot boste želeli.«

»Kaj pa Tvoje živali? Ne, ne, saj sam vidiš, da moraš iti. Po vaseh boš že našel dela, da se preživiš.«

»Toda, gospod, kje mislite, da bom našel svojega gospodarja, kadar bo prišel iz ječe? Saj me bo vendar prišel sem iskati!«

»Vrni se tedaj onega dne, do tedaj pa se sprehajaj po okolici v mestih ob vodi. V Bagneres-u, v Cauterets-u in v Luz-u boš lahko kaj zaslužil.«

»Kaj pa, če mi moj gospodar piše?«

»Spravim Ti njegovo pismo.«

»Pa, če mu ne odgovorim?«

»Zdaj mi je pa že preveč! Rekel sem Ti, da pojdi. Poberi se kar najhitreje odtod! Pet minut Ti dam časa za odhod. Gorje, če Te najdem na dvorišču, ko se vrnem!«

Čutil sem, da bi bil vsak upor zaman. Kot je rekel gostilničar, sem moral zapustiti ta kraj. Stopil sem v hlev, odvezal pse in Joli-Coerja, naprtil torbo, obesil harfo na ramo in zapustil gostilno.

Na pragu je stal gostilničar, da me nadzoruje. Zavpil je še za menoj:

»Če pride pismo nate, ga spravim.«

Hitel sem iz mesta, ker psi niso imeli nagobčnikov. Kaj bi namreč rekel, ako bi srečal policijskega stražnika? Da nimam denarja za nagobčnike? To je bilo res, ker sem imel vsega skupaj le enajst soldov v žepu, in to seveda ni bilo dovolj za tak nakup. Kaj ne bi tedaj še mene ustavil? Kaj bi počeli psi in Joli-Coer, če bi bila zaprta moj gospodar in še jaz?

Postal sem vodja čete, rodbinski poglavar, jaz, otrok brez doma in zavedal sem se svoje odgovornosti.

Med hitro hojo so psi ponovno dvigali glavo proti meni s pogledom, ki je bolj kot beseda izražal: »Lačni smo!«

Čitaj**Domoljuba!**

Kako bi mogel več zaslužiti?

**Na tisoče kmetovalcev
si stavlja danes to
vprašanje**

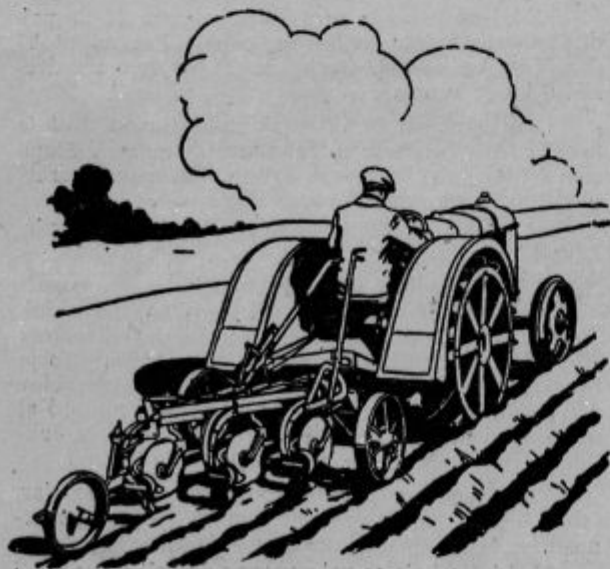

Zaslugek kmetovalca ni odvisen samo od tržnih cen, poljskih pridelkov, temveč v glavnem od prihrankov, katere more doseči pri obdelovanju.

Da se to doseže, obstoja sigurno sredstvo — to je **Fordson traktor!** Mnogim stotisočem kmetovalcev je Fordson pomagal in si pridobil s tem pravtako mnogo navdušenih prijateljev.

Fordson štedi čas in denar pri vsakem poljskem delu, ker vrši

„dvojno delo s polovičnimi stroški“

Prepričajte se o tem pri najbližjem Ford zastopniku.

CENA

(za plačilo v gotovini):

Fordson traktor z blatniki . . . . . Din. 51.200.—

Fordson traktor brez blatnikov . . Din. 49.700.—

franko skladišče vsakega zastopnika v Jugoslaviji. Izprememba cene brez prednaznanila pridržana.

LINCOLN Fordson
FORD MOTOR COMPANY

Pliučne bolezni so ozdravljive!

Pliučna tuberkuloza - Sušica - Kašel - Suhi kašel - Zasluzenje - Nočno potenje - Bronhialni katar - Katar v grlu - Sluzni kašel - Izmetek krvi - Vzdignjena kri - Tesnoba - Astmatično hropanje - Zbadanje i. t. d., so ozdravljivi!

Tisoče ozdravljenih!

Zahtevajte takoj knjigo o moji

novi umetnosti hranjenja

ki je že mnogo rešila. Ona pomaga pri vsakem načinu življenja, da se bolezen hitro premaga. Telesna težina se poveča ter polahno poopnanje končno zaustavi bolečina.

Resni moške zdravniške znanosti potrjuje prednost moje metode ter jo radi priporočajo. Čimprej zaželite z mojim načinom prehranjenja, tembolje bo za vas.

Popolnoma zastonj dobite mojo knjigo, iz katere boste drpnali mnogo koristnega znanja. Kogar torej mučijo bolečine, kdor se hoče naglo osvoboditi svojih bolečin na temeljit in varen način, naj pike še danes. — Opatovano opozarjam, da prejmete popolnoma brezplačno, brez vsake zaveze s svoje strani moja potovanja in bo Vaš zdravnik gotovo potrdil tomo!

novemu načinu Vaše prehrane

ki lo označujejo kot izborni prvi profesorji. V Vašem lastnem interesu je torej, da takoj pišete, in Vas bo nato vsak čas lahko postreglo moje osebno zastopstvo. Črpajte pouk in močno voljo za zdravje iz knjige izkušenega zdravnika. Vsebuje okrajšev in življenjske učebe, ter jemlje ožir na vse bolne, ki so zanimajo za sedanje stanje znanstvenega zdravljenja pljuč.

Moj naslov je:

Georg Fulgner, Berlin-Neukölln

Ringbahnstrasse 24, abt. 617 (Deutschland)

Ni vseeno

s čim perete, kajti od tega je odvisna trpežnost Vašega perila. V vsakem oziru zadovolji gospodinjstvo le pravo terpentinsvo milo

Gazeta

PREKLIC. Podpisani preklicujem in obžalujem žaljive besede, ki sem jih dne 31. avgusta 1930 govoril v gostilni pri g. Lenčku v Klečah o g. Mariji Tekavc, železničarjevi ženi v Klečah, kateri se zahvaljujem, da je odstopila od sodnega postopanja. Kleče, 5. septembra 1930. Bokal Ivan.

Usnje

Svoje bogato zalogo priporoča za jesen in zimo

J. Lavrič, Št. Vid pri Stični
Kupuje surove kože in sprejema iste tudi v stroj

TVORNICA KEM. IN OIL. BARVILAVP. PIRNEŽA INŠTEKALIZ. DRUŠTA Z. OZ. LJUBLJANA

ORIENT

LAKI, COPICI, TERPENTIN, FIRNEZ, STROJNO ODE, SOLSKE BARVE, UMETNIŠKE BARVE, PRAŠNO ODE, DUHE BARVE, BISTRE ODNATE BARVE

PRODAJALNA DUNAJSKA C. 14 LJUBLJANA

POLEGTROVINA SCHNEIDER & VEROVŠEK

PRVOVRSTNI MATERJAL - NIZKE CENE !!

Prodajalna:

DUNAJSKA CESTA 14

poleg trgovine Schneider & Verovšek

SODE in KADI

vseh velikosti po najnižji ceni ima vedno v zalogi **FRAN REPIČ**, sodar, Ljubljana, Tenovo. — Kmetovalcem izdelujem iz lastno pripeljanega lesa.

Laboratorij »ALGA«

Zagreb, 12. III. 1930.

Sušak.

Potrjujem, da sem Vaš preparat »ENERGIN« kina vino z železom pri svojih pacijentih jako uspešno uporabljal proti malokrvnosti.

S spoštovanjem

Dr. Drago Čop,
šef zdravnik terapije.

Brod n-S., 14. II. 1929.

Laboratorij »ALGA«

Sušak.

Rad Vam priznam, da sem Vaš preparat »ENERGIN« kina vino z železom često predpisal anemičnim pacientom in opazil povsem dober uspeh zlasti po preboleli malariji.

S spoštovanjem

Dr. Ivan Poljak,
zdravnik.

V KRVI JE ZDRAVJE! Samo močna, čista in zdrava kri lahko brani in vzdržuje naše telo. — V tem najboljšem letnem času je krepljenje krvi potrebno vsem otrokom, vsem odraslim, ki so MALOKRVNI, BLEDICNI, NIMAJO TEKA, IMAJO SLABE ŽIVCE, NEMIRNO SPANJE itd. KRI potrebuje hranilnih sredstev, ki vsebujejo železo. Eden tak preparat poznajo vsi zdravniki in ga je preizkusilo na tisoče ljudi, preparat, ki se dobi v vseh lekarnah in drogerijah pod imenom

Energin železno kina vino

»ENERGIN« potrebuje vsak deček in deklica med 12 in 15 letom, v dobi hitrega razvoja, ker je to doba, ko morata imeti MOČNO, ZDRAVO IN ČISTO KRI. »ENERGIN« potrebuje vsak tolo obiskujoči otrok. — V lekarnah: 1 polliterska steklenica Din 40—

Po pošti razpošilja: Laboratorij »ALGA« - Sušak.

3 velike steklenice »ENERGIN« Din 128—, 6 velikih steklenic »ENERGIN« Din 248—
1 velika steklenica zastonj

GRATIS IN FRANKO!

ZAHTEVAJTE CENIK

GRATIS IN FRANKO!

Ure za dečke od Din 44.— naprej.

H. SUTTNER - LJUBLJANA 1PREŠERNOVA ULICA 4 — POLEG FRANCISKANSKE CERKVE —
NAJVEČJA ZALOGA UR, ZLATNINE IN SREBRNINE. — LASTNA
TOVARNA UR V SVICIZapestne ure, srebrne od Din 152.— naprej.
14 karat zlato od Din 296.— naprej.Srebrne vrtnice (Collier) od
Din 20.— naprej
Zlate vrtnice (Collier) od
Din 85.— naprej

Edino najboljši

šivalni stroji in pletilni švic.
„Dubied“ stroji ter kolesa
za rodbino, obrt in industrijo so le**Jos. Petelinca**

Gritzner, Adler

Najnižje cene! Tudi na obroke.

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika.
Posl. v vezanju brezplačno.

Večletna garancija.

V VSAKO HIŠO „DOMOLJUBA“!

+ Županova razsodba. V neki vasi so si napravili novo korito za napajanje živine. Korito so napolnili do polovice z vodo in ga potisnili do polovice v to pripravljeno vdolbino v zidu. Kmalu so se nekateri kmetje začeli pritoževati, da je korito pregloboko v zidu, da ne more govedo poriniti tako daleč glave, da bi se napilo. Župan je sklical vaško komisijo, potisnil glavo do korita in zmagonosno zaklical komisiji: »Prepričal sem se na svoji glavi, da je korito dovolj prostorno tudi za največje govedo.«

Kupi jem sadjevseh vrst in vsake množine
za žganjekuho

Ponudbe z navedbo cene in časa dobave:

Destilacija „Triglav“

Preserje pri Ljubljani

Semensko pšenicoima oddati ali zamenja za domačo
Fran Pogačnik, Ljubljana — Dunajska cesta 56.**Ljudska posojilnica**

reg. zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka. — Tudi rentni davek plačuje posojilnica sama.

Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo v lastni palači, zidani še pred vo.no iz lastnih sredstev. Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z **neomejenim** jamstvom za vloge vsi člani s svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad 180 milijonov Din.